

SÈRIE 2**Criteris generals****Pregunta 1**

La pregunta val 3 punts, que es distribueixen segons s'especifica en cada cas. No es tracta que l'alumne/a resolgui la qüestió amb respostes puntuals, sinó que elabori la seva resposta en forma de tema.

Pregunta 2

La pregunta val 2 punts. Es demana una explicació breu de la qüestió que s'hi formula, que és prou concreta. El que es valora, doncs, és l'adequació de la resposta a la pregunta plantejada. No es tracta de desenvolupar un tema general a partir de la qüestió formulada.

Pregunta 3

El comentari de text es valora amb 5 punts, distribuïts de la següent manera: 3 per a l'avaluació dels continguts, i 2 pels aspectes metodològics del comentari.

–Avaluació dels continguts (3 punts): el comentari de l'alumne/a no cal que se centri exclusivament en els aspectes assenyalats en l'enunciat, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests que no trobi resposta en el desenvolupament de l'alumne no sumarà la puntuació que li correspon. Això no obstant, si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, per aquest concepte se li pot assignar fins a 1 punt, sense sobrepassar mai els 3 punts.

–Aspectes metodològics del comentari (2 punts): es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostrï l'alumne/a i, en general, els aspectes propis de la redacció.

Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). No cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc exigir-la. El que s'ha de valorar negativament és que prescindi de comentar pròpiament el text i es limiti a prendre'l com a pretext per a una acumulació innecessària d'idees o teories, encara que no siguin incorrectes si ens referíssim a d'altres fragments de l'obra o a l'obra en general.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

Reducció per errors de llengua

De la nota global de l'exercici es pot deduir fins a 1 punt si es detecten errors ortogràfics o gramaticals d'una certa entitat. No es tracta de deduir un determinat valor (0,1; 0,2...) per error, ni de sumar deduccions per la repetició d'un mateix error, sinó que la reducció ha de respondre a una valoració global dels errors comesos.

Com a pauta, es deduirà un punt si a l'examen hi ha errors greus de manera reiterada: b/v, h, frases agramaticals, barbarismes flagrants, greus problemes de puntuació...). Es deduirà mig punt si conté menys errors greus (fins a quatre o cinc) o si els que hi ha no es consideren tan greus (dièresis, determinats errors en l'ús dels relatius i dels pronoms febles, construccions dubtoses...). La suma de pocs errors greus i d'alguns errors lleus es penalitzarà amb un punt. No es descomptarà puntuació si s'adverteixen errors atribuïbles a lapsus o per la presència de poques errades lleus.

Si els errors d'aquest tipus fossin molt greus, o quantiosos, o impliquessin dificultats greus de comprensió, la reducció de la nota global pot arribar als 2 punts.

Quan s'apliqui una reducció de nota per aquests motius, s'assenyalarà al capdavant de la graella de puntuació dels exercicis.

Pautes de correcció de la prova**OPCIÓ A**

1.

Els tres punts d'aquesta pregunta es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els dos aspectes especificats en l'enunciat (a raó d'1,5 punts per cadascun d'ells), és a dir si desenvolupa un discurs coherent sobre l'oposició tradició / avantguarda (i, doncs, món natural / món artificial) en *L'irradiador...* i exposa, en relació amb això, la concepció salvatiana del poeta, entre el *guia* romàntic i el *jove* futurista.

Si l'alumne/a complementa la seva resposta de manera correcta i coherent amb referències a l'avantguarda catalana en general o amb alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però que hi és tanmateix pertinent, se li pot assignar per aquest concepte fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2.

En aquesta pregunta es valorarà 1 punt per cadascun dels dos recursos que demana la pregunta, que poden ser entre d'altres: quant al punt de vista: el bandeig de la primera persona i la tria d'un narrador capaç de passar de la tècnica de l'objectivitat de la càmera cinematogràfica a la subjectivitat de l'omnisciència; quant al tractament de l'espai i el temps, l'aprofitament de l'experiència de diversos camps concentrats en un de sol, així com la fragmentació de la història en la narració i la simultaneïtat d'accions; quan al tractament de la història i dels personatges: l'essencialització i l'opció per la cessió del protagonisme a un personatge col·lectiu.

La resposta no queda exhaurida en aquests punts: sempre que estigui ben argumentada la seva incorporació, es poden valorar altres aspectes de la resposta de l'alumne. La puntuació, en tot cas, no excedirà mai els 2 punts.

3.

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (a raó d'1 punt per cadascun d'ells), és a dir,

a) la ironia de referir-se a la felicitat conjugal en una situació en què els matrimonis es mantenen per les aparences i que, justament per això i per l'acceptació resignada de mantenir l'*status quo*, és impossible que siguin realment feliços. La referència al canvi de parelles i al «ball robot», que ha combinat les parelles d'acord amb els sentiments, n'és la demostració, ja que no es dona sinó en una situació momentània, passatgera, com es constata per la solució de l'obra.

b) la relació entre Oleguer i Cugat planteja la contraposició de dues filosofies del tot oposades, no només referides al matrimoni, sinó a la vida mateixa, especialment en enfrontar el positivisme d'Oleguer i l'intel·lectualisme de Cugat, l'home de lletres, i evidenciar la distància entre el fet viscut i l'imaginat. D'altra banda, el diàleg final d'Oleguer amb la seva dona és un joc irònic que, aparentment, sembla modificar el tipus de relació que hi havia entre ells. Potser només en aparença i com a cop d'efecte final de l'obra.

c) pel que fa a l'actitud de l'autor, es pot parlar d'escepticisme, de denúncia de la falsedat de les relacions humanes, etc.

OPCIÓ B

1.

L'alumne/a ha de demostrar que té uns coneixements bàsics de la teoria naturalista, que, en primer lloc, li permeten referir-se a *La bogeria* com a novel·la en què aquests principis es converteixen en l'eix temàtic de l'obra, en tant que la narració es basteix sobre el procés evolutiu de la degradació mental d'un personatge, en Serrallonga, i es fonamenta en apreciacions derivades de l'observació dels fets que protagonitza, del coneixement dels seus antecedents familiars i de les característiques físiques i morals, així com del comportament de les germanes, apreciacions que van acompanyades de valoracions de tipus científic.

D'altra banda, l'alumne/a s'ha de referir a la tècnica narrativa de la novel·la, basada en la conjunció del punt de vista divers i complementari de tres personatges, que actuen com a «narradors» de l'evolució de Serrallonga.

Cada un d'aquests dos aspectes es valorarà fins a 1,5 punts. Es tindrà en compte, però, que si l'alumne/a desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però pertinent en relació amb l'afirmació de Sergi Beser, per aquest concepte se li pot assignar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2.

La resposta ha de remetre al mite bíblic de la creació de món en set dies, prou explícit en el títol del poema, i ha de plantejar-ne la interpretació en el sentit de l'aprenentatge que ha de fer un obrer que comença a treballar en una fàbrica, de com funciona, quina mena de vida s'hi fa, els costums i la rutina, les relacions socials que s'hi estableixen, etc.

3.

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes, que estan íntimament relacionats (a raó d'1 punt per cadascun d'ells):

a) la narració és força minuciosa i se n'accentua sobretot l'aspecte sensual; alhora, deixa prou clara la innocència de la noia (la «nina») com a tret que la defineix. El llenguatge, amb presència de diminutius i amb algun verb com «joguinejar» o «ajaçar-se» corrobora aquesta sensació.

b) la immersió de Fineta a l'aigua, el plaer que hi troba, la sensació que té de sentir-se «tapada» per l'aigua, entre d'altres detalls, contribueixen a generar la sensació d'íntima comunió entre la noia i l'aigua, d'implicació mútua.

c) bàsicament, el paper determinant del mar i, en general, de la natura d'un espai costaner; el sentit ambivalent del mar: bell i protector, però capaç de destruir les persones que hi viuen en íntima relació.

SÈRIE 1**Criteris generals****Pregunta 1**

La pregunta val 3 punts, que es distribueixen segons s'especifica en cada cas. No es tracta que l'alumne/a resolgui la qüestió amb respostes puntuals, sinó que elabori la seva resposta en forma de tema.

Pregunta 2

La pregunta val 2 punts. Es demana una explicació breu de la qüestió que s'hi formula, que és prou concreta. El que es valora, doncs, és l'adequació de la resposta a la pregunta plantejada. No es tracta de desenvolupar un tema general a partir de la qüestió formulada.

Pregunta 3

El comentari de text es valora amb 5 punts, distribuïts de la següent manera: 3 per a l'avaluació dels continguts, i 2 pels aspectes metodològics del comentari.

–Avaluació dels continguts (3 punts): el comentari de l'alumne/a no cal que se centri exclusivament en els aspectes assenyalats en l'enunciat, però els ha de tenir en compte; per tant, cada un d'aquests que no trobi resposta en el desenvolupament de l'alumne no sumarà la puntuació que li correspon. Això no obstant, si desenvolupa correctament i de manera coherent algun altre aspecte del text proposat, no indicat expressament en l'enunciat, per aquest concepte se li pot assignar fins a 1 punt, sense sobrepassar mai els 3 punts.

–Aspectes metodològics del comentari (2 punts): es tracta d'avaluar la capacitat d'argumentació, l'ordenació de les idees, la coherència del discurs, la capacitat expressiva que demostrï l'alumne/a i, en general, els aspectes propis de la redacció.

Un dels dos punts s'assigna al que és pròpiament metodologia de comentari (capacitat d'anàlisi del text, saber-ne extreure idees de manera argumentada i no servir-se'n com a pretext). No cal valorar negativament una estructuració de caràcter escolar (localització, determinació del tema, divisió en parts, etc.), però tampoc exigir-la. El que s'ha de valorar negativament és que prescindeixi de comentar pròpiament el text i es limiti a prendre'l com a pretext per a una acumulació innecessària d'idees o teories, encara que no siguin incorrectes si ens referíssim a d'altres fragments de l'obra o a l'obra en general.

L'altre punt s'assigna als aspectes de redacció del comentari: la fluïdesa del llenguatge, l'adequació del vocabulari, la claredat en la redacció i la puntuació.

No cal una nota específica per a cada un d'aquests dos aspectes. Les indicacions anteriors no són més que una pauta, que el corrector sabrà utilitzar per a establir la puntuació entre zero i dos punts.

Reducció per errors de llengua

De la nota global de l'exercici es pot deduir fins a 1 punt si es detecten errors ortogràfics o gramaticals d'una certa entitat. No es tracta de deduir un determinat valor (0,1; 0,2...) per error, ni de sumar deduccions per la repetició d'un mateix error, sinó que la reducció ha de respondre a una valoració global dels errors comesos.

Com a pauta, es deduirà un punt si a l'examen hi ha errors greus de manera reiterada: b/v, h, frases agramaticals, barbarismes flagrants, greus problemes de puntuació...). Es deduirà mig punt si conté menys errors greus (fins a quatre o cinc) o si els que hi ha no es consideren tan greus (dièresis, determinats errors en l'ús dels relatius i dels pronoms febles, construccions dubtoses...). La suma de pocs errors greus i d'alguns errors lleus es penalitzarà amb un punt. No es descomptarà puntuació si s'adverteixen errors atribuïbles a lapsus o per la presència de poques errades lleus.

Si els errors d'aquest tipus fossin molt greus, o quantiosos, o impliquessin dificultats greus de comprensió, la reducció de la nota global pot arribar als 2 punts.

Quan s'apliqui una reducció de nota per aquests motius, s'assenyalarà al capdavant de la graella de puntuació dels exercicis.

Pautes de correcció de la prova**OPCIÓ A**

1.

Els 3 punts assignats a aquesta qüestió es distribueixen, com s'especifica a continuació, en relació amb les dues afirmacions de Narcís Oller contingudes en la pregunta, de manera que no referir-se a una d'elles implica que no es doni la puntuació assignada.

D'una banda, l'alumne/a s'ha de referir al plantejament estructural de la novel·la, que consisteix a presentar tres punts de vista narratius diferents (especialment dos d'ells: el del narrador i d'Armengol, d'una banda; de l'altra, el de Giberga), de manera que amb el conjunt dels tres, amb les corresponents aportacions de dades i de valoracions dels actes de Serrallonga, s'elabora el relat de la vida d'aquest personatge, alhora que els tres «narradors» assisteixen a la seva progressiva degradació. [*Un plantejament prou clar i justificat d'aquesta qüestió es valorarà amb un màxim de 2 punts.*]

D'altra banda, el text aportat de les *Memòries literàries* permet reflexionar sobre com és justament aquesta tècnica narrativa la que dona valor literari a la novel·la i no la circumscriu a un «document» científic. [*Per aquesta observació es pot valorar fins a 1 punt.*]

Si l'alumne complementa la seva resposta, de manera correcta i pertinent, amb la implicació d'elements teòrics sobre la novel·la realista i naturalista en general, o sobre les característiques d'aquesta mena de narrativa a Catalunya, o si posa en relació, també de manera pertinent, *La bogeria* amb altres obres de Narcís Oller, se li pot assignar 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2.

Alguns dels elements que hom espera que l'alumne pugui contestar poden ser: el joc proper a les paraules en llibertat, el cal·ligrama, el joc tipogràfic (majúscules i minúscules, cossos de lletra, fractura dels versos), el col·lage icònic, la incorporació de la màquina, el dinamisme de la vida, etc. Cadascun dels elements enumerats, amb la seva explicació pertinent, es poden valorar fins a 0,5 punts.

Es pot valorar també la inclusió d'altres aspectes, a banda dels quatre demanats, sempre que estigui ben argumentada la seva incorporació. La puntuació, en tot cas, no excedirà mai els 2 punts que val la pregunta.

3.

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes especificats en les preguntes (a raó d'1 punt per cadascun d'ells), és a dir, si valora

a) el «jo» narratiu. El text no és només un relat en primera persona, sinó que, a més, el narrador és el personatge fonamental del relat. I això, essent un text de ficció, no dietarístic o memorialístic.

b) la interrelació absoluta de la descripció del temps i de l'espai amb la percepció que en té el narrador. Descripció, doncs, absolutament subjectiva, pràcticament sensitiva.

c) que el text genera una sensació evident de premonició d'alguna cosa fatal que ha d'esdevenir, corroborada per l'actitud dels masovers a l'últim paràgraf. D'aquí l'aspecte «misteriós» de tot plegat, que actua sobre el narrador com una mena d'«avis», d'avertiment.

OPCIÓ B

1.

La pregunta planteja dues qüestions que poden ser valorades amb 1,5 punts cadascuna.

En el primer cas, cal que l'alumne/a es refereixi a la presentació dels sis personatges principals com a individualitats que, a l'obra, posen de manifest els seus autèntics sentiments, les contradiccions que viuen, les crisis internes que pateixen, etc.

En el segon, que aquests personatges són representatius d'una classe social benestant, aparentment feliç i modèlica, però que amaga els propis fracassos i accepta resignadament sotmetre els seus sentiments a les normes socials establertes per aquesta classe. El «valor de document històric» a què es refereix Feliu Formosa vindria donat pel fet que aquests personatges, doncs, i les relacions que s'estableixen entre ells, són representatius de la burgesia barcelonina dels anys 50-60 del segle XX.

Si l'alumne/a desenvolupa de manera correcta i coherent alguna qüestió no explicitada estrictament en l'enunciat, però pertinent en relació amb les afirmacions de Feliu Formosa i amb la interpretació que se'n pot desprendre, per aquest concepte se li pot assignar fins a 1 punt, amb el benentès que la puntuació global de la pregunta no sobrepassarà els 3 punts.

2.

Algunes de les idees que l'alumne pot portar a col·lació en relació tant al contingut com a la funció de la «Nota» poden ser: situació del relat en el context històric, justificació de les tècniques emprades, voluntat d'anàlisi global, tendent a l'essencialització, tria d'un protagonista no individual sinó col·lectiu, presentació del Camp com a personatge símbol de la destrucció (l'espai de la novel·la, en conseqüència, es construeix a partir de diversos espais reals), aposta per una lectura moral de l'obra, justificació de l'opció per la novel·la (la veritat literària) en comptes de la història (la realitat viscuda).

La resposta no queda exhaurida en aquests punts: sempre que estigui ben argumentada la seva incorporació, es poden valorar altres aspectes de la resposta de l'alumne. La puntuació, en tot cas, no excedirà els 2 punts que val la pregunta.

3.

Els tres punts corresponents al comentari de contingut es poden assignar si l'alumne/a tracta, per separat o conjuntament, els aspectes orientats en l'enunciat (a raó d'un punt per cadascun d'ells), és a dir:

a) s'adona de l'estructura interna del poema: versos 1-16, dividits en dues meitats (cadascuna d'elles, al seu torn, en altres dues), que assenyalen els canvis operats a la fàbrica amb el pas dels anys («Anys endarrera» [1-4], «Eren uns temps» [5-8] / «A poc a poc» [9-12], «Ara» [13-16]); 17-21, el sentiment d'impotència davant el «progrés»; 21, reflexió final;

b) reconeix la dualitat dels elements que marquen els canvis (estampes i flors de paper / termòmetres; una dona per contínua i ajudantes / una dona per quatre contínues i sense ajudantes) i com s'expressa així l'abús operat sobre els obrers en nom del «progrés»;

c) sap interpretar la ironia del darrer vers, amb l'efecte multiplicador de l'incís «diuen».